

Сізокрилов Михайло Володимирович

Трансформаційний вплив ЄС на країни Асоційованого тріо

УДК 327:061.1ЄС-044.247(477+478+479.22)
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-4.32>
Стаття поширюється на умовах ліцензії
CC BY 4.0

Сізокрилов Михайло Володимирович
аспірант кафедри політології
Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова
вул. Дворянська, 2, Одеса, Україна
ORCID: 0009-0008-9135-3800

Стаття присвячена дослідженню **трансформаційного впливу ЄС** на держави Асоційованого тріо (Україна, Молдова, Грузія) в контексті їх досягнень на євроінтеграційному шляху. Під поняттям «**трансформаційний вплив ЄС**» розуміють його здатність змінювати політичні, економічні, правові та соціальні системи інших країн (переважно сусідів або країн кандидатів на вступ) завдяки своїй «м'якій силі». Основними елементами такого впливу з боку Європейського Союзу є Копенгагенські критерії, як обов'язкові для виконання вимоги для країн, що прагнуть приєднання до нього. Зокрема, мова йде про наявність в країні сталого демократичного політичного режиму із чітким розподілом повноважень між виконавчою, законодавчою та судовою гілками влади, а також існування працюючої системи стримувань і противаг, що є запобіжником від авторизації влади та демонтажу демократії. Додатковими умовами в цій площині є вирішення у державі загальних проблем, пов'язаних з корупцією, а також забезпеченням захисту прав національних меншин. Також у цьому контексті необхідною умовою в економічній площині є функціонування стабільної ринкової економіки та ефективної адаптації національного законодавства до спільного правового доробку ЄС. Для країн Асоційованого тріо Копенгагенські критерії разом з Угодами про асоціації з ЄС стали дороговказом реформ в контексті процесів європейської інтеграції. Крім того в статті міститься ретроспективний аналіз шляхів європейської інтеграції країн Асоційованого тріо, а також приділено увагу порівняльному аналізу успіхів та проблем цих держав в контексті перспектив набуття ними членства в ЄС в умовах сьогодення.

Ключові слова: Асоційоване тріо, Україна, Молдова, Грузія, ЄС, європейська інтеграція, трансформаційний вплив ЄС, Копенгагенські критерії, демократичний режим.

Вступ. Україна, Молдова та Грузія, як країни «Східного партнерства», які мають з Європейським Союзом підписані Угоди про асоціацію, заснували у 2021 році Асоційоване тріо – неформальний союз, метою якого була координація зусиль щодо отримання членства в ЄС та загального прискорення цього процесу. Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що з початком повномасштабного військового вторгнення Росії в Україну у 2022 році всі країни Асоційованого тріо подали заявки на вступ до ЄС, але не всі з них змогли відразу просунутися далі. Процес європейської інтеграції України та Молдови суттєво прискорився, оскільки обидві держави змогли синхронно отримати статус кандидата на членство в ЄС (у червні 2022 року) та офіційно розпочати перемовини про вступ до ЄС (Україна у 2024 році, а Молдова у 2025 році).

В той же час Грузія у своїх відносинах з ЄС зазнала суттєвого відкату, що є прямим наслідком внутрішньополітичних і зовнішньополітичних дій нинішньої грузинської влади, що направлені на авторизацію політичного режиму, демонтаж принципів демократичного правління та надмірне зближення з Росією. Саме через це Грузія отримала статус кандидата в члени ЄС пізніше, ніж Україна та Молдова (у грудні 2023 року), а вже згодом отримала фактичне заморожування можливості вступу до ЄС через продовження правлячою партією «Грузинська мрія» своєї внутрішньої та зовнішньої політики, незважаючи на усі заперечення та переконання з боку ЄС, що такі дії грузинської влади прямо суперечать основним цінностям та принципам ЄС, що закладені не тільки у Копенгагенських критеріях, але й у Маастрихтському та Амстердамському договорах.

Кожна з цих країн має власний шлях євроінтеграційного поступу, оскільки виконання Україною певних вимог Копенгагенських критеріїв може бути не настільки швидким, як, наприклад, в Молдові через повномасштабну військову агресію проти нашої держави та через умови воєнного стану. Важливим в контексті виконання Молдовою політичної частини Копенгагенських критеріїв будуть майбутні парламентські вибори, що заплановані на осінь 2025 року. Ці вибори є відправною точкою, які можуть або надати новий імпульс євроінтеграційному процесу Республіки Молдова, або створити тотальний розворот від прагнення вступу до ЄС до бажання налагодження відносин з Росією за прикладом Грузії.

На особливу увагу в цьому контексті заслуговує питання трансформаційного впливу ЄС на країни Асоційованого тріо, зокрема, через концепцію «м'якої сили» ЄС, яку слід розглядати як довгостроковий та потужний інструмент зовнішньої політики ЄС, спрямований на сприяння демократизації, політичній та економічній модернізації країн, що прагнуть отримати членство в ЄС.

Цей механізм дії з боку ЄС закладається на офіційному юридичному рівні, з одного боку, у Копенгагенських критеріях, виконання яких становить обов'язковий характер для усіх країн, що прагнуть стати частиною ЄС, з іншого боку, в Угодах про асоціацію та про зону вільної торгівлі із кожною окремою державою зі складу Асоційованого тріо, як інструмент впливу на країни з метою демонстрації тих переваг отримання членства в ЄС, які можна здобути шляхом виконання певної серії внутрішніх політичних та економічних реформ.

Метою статті є визначення особливостей трансформаційного впливу ЄС на країни Асоційованого тріо в контексті їхніх досягнень у виконанні вимог для отримання членства в ЄС. Для досягнення мети дослідження було поставлено для виконання декілька **завдань**: дослідження поняття «трансформаційний вплив ЄС» та механізму його дії на країни Асоційованого тріо; аналіз виконання державами Асоційованого тріо необхідних умов, потрібних для досягнення прогресу у процесі європейської інтеграції кожної з держав окремо.

Методи дослідження. В основу дослідження був покладений комплексний підхід, який передбачає поєднання кількох методів. Зокрема, для дослідження проблематики трансформаційного впливу ЄС на країни Асоційованого тріо було застосовано системний метод. З метою аналізу євроінтеграційного шляху кожної з держав Асоційованого тріо окремо було використано історичний та структурно-функціональний метод; задля з'ясування стану виконання Україною, Молдовою та Грузією вимог політичного блоку Копенгагенських критеріїв та політичної частини Угод про асоціацію, було застосовано метод порівняльного аналізу.

В загальному вигляді трансформаційний вплив Європейського Союзу – це здатність ЄС змінювати політичні, економічні, правові та соціальні системи інших країн (переважно країн-сусідів або кандидатів на вступ), завдяки своїй «м'якій силі» (soft power) [11]. Використання Євросоюзом концепції «м'якої сили» у відносинах з державами, що прагнуть приєднатися до ЄС, ґрунтується не на примусі силою, а на привабливості цінностей та стандартів Євросоюзу та демонстрації з боку ЄС тих можливостей, які є шанс отримати, слідуючи тим політичним та економічним нормам, що лежать в основі договорів про утворення ЄС та Копенгагенських критеріїв вступу до ЄС [8].

Одним з інструментів «м'якої сили» ЄС є, зокрема, Європейська політика сусідства (ЄПС), започаткована у 2004 році після найбільшого в його історії розширення на південь та схід, що призвело до появи у нього великої кількості нових сусідів, і яка мала за мету створити зону стабільності та безпеки на нових кордонах ЄС. Разом з тим, було продемонстровано позитивні можливості, які можна отримати від співпраці з Європейським Союзом як у політичному плані (зміцнення демократії у державі), так і в економічному та гуманітарному (подолання бідності, розвиток економіки, інфраструктури, отримання коштів з європейських фондів на інвестиції в системи охорони здоров'я, освіти, розширення культурних зв'язків тощо), у тому числі, через Європейський інструмент сусідства і партнерства. Крім того, для тих країн-сусідів, які географічно належать до Європи і прагнуть вступити до ЄС, ЄПС відкриває можливості для посиленої політичної, економічної та культурної інтеграції з Європейським Союзом.

Європейський Союз чітко усвідомлював історичні, політичні, економічні, географічні та інші відмінності країн ЄПС, тому, крім багатостороннього формату співпраці, кожній з країн-сусідів було запропоновано укласти План дій, де було б враховано їх особливості та визначено пріоритети і цілі співробітництва. Наприклад, укладання у 2005 році Україною, Молдовою та Грузією індивідуальних Планів дій з ЄС, в межах діючих Угод про партнерство та співробітництво, що були підписані ЄС з цими державами у першій половині 90-х років ХХ ст., стало дороговказом для змін та реформ, які необхідно провести всередині держави для отримання просування євроінтеграційним шляхом.

Це включає в себе не тільки політичні та економічні зміни, туди також додаються і розвиток та модернізація у сферах інформаційного простору, інфраструктури, енергетики, охорони навколишнього середовища тощо. Зокрема, після Помаранчевої революції 2004 р. та затвердження у 2005 р. Плану дій Україна-ЄС розпочалося прискорення євроінтеграційного поступу нашої держави.

В якості іще одного інструменту «м'якої сили» можна розглянути започатковану у 2009 році Ініціативу ЄС «Східне партнерство» (СхП), яка стала східноєвропейським виміром ЄПС і була розрахована на 6 країн: Україна, Молдова, Білорусь, Грузія, Вірменія, Азербайджан. Східне партнерство було призване зміцнити політичні та економічні відносини ЄС з відповідними країнами і з цією метою було запропоновано укласти з ними Угоди про асоціацію включно із поглибленими та всеохоплюючими зонами вільної торгівлі, а також посилити міжлюдські контакти, зокрема, шляхом запровадження безвізового режиму, та активізувати співробітництво у сфері енергетики. В контексті цього Україна, Молдова та Грузія уклали з ЄС Угоди про асоціацію, що стало підставою для створення формату Асоційованого тріо.

Разом з тим, слід відзначити, що до 2021 р. до СхП також належала і Білорусь, але фальсифікація результатів президентських виборів в країні у 2020 р. та подальший розгін мирних протестних демонстрацій унеможливив подальшу участь відповідної держави у цій ініціативі ЄС. Цей крок ЄС по відношенню до Білорусі якраз і продемонстрував згортання можливостей для співпраці у випадку наявності регресу, пов'язаному з відходом від демократичних стандартів врядування або відхиленням від розвитку ринкової економіки, до моменту появи реальних змін, які б нівелювали ці негативні політичні та економічні наслідки у державі.

Реалізація прагнень певної держави вступити до ЄС передбачає виконання переліку вимог, що були затверджені у червні 1993 року на саміті ЄС у м. Копенгаген через півтора роки після підписання Маастрихтського договору, основною метою якого було перетворення єдиного європейського економічного простору на спільний політичний союз із

проведенням подальших етапів його розширення та централізації управлінських повноважень на керівних інституціях ЄС [4]. Саме після розпаду СРСР та звільнення Східної Європи від комунізму постало питання подальшого розширення ЄС у бік постсоціалістичних держав, але через наявність переліку невідповідності цих держав правилам єдиного європейського простору якраз були і розроблені ці правила, без виконання яких жодна з держав не може приєднатися до ЄС.

В основі Копенгагенських критеріїв лежать вимоги за трьома критеріями: 1) політичний; 2) економічний; 3) членський. В основі політичного критерію, окрім питання належного функціонування у державі демократичного політичного режиму, ще додається й тематика захисту прав людини та національних меншин, боротьба з корупцією, незалежність судової гілки влади та правоохоронної системи, відсутність централізації влади, вільно функціонуючі засоби масової інформації, відсутність цензури в інформаційному просторі. Головною вимогою в рамках економічної частини Копенгагенських критеріїв є формування у державі, що бажає приєднатися до складу ЄС, стабільно функціонуючої ринкової економіки. В межах членського критерію висувається необхідність адаптації національного законодавства до європейського [4].

Відповідність держави цим критеріям є показником, за яким представники ЄС визначають здатність певної держави успішно просуватися шляхом євроінтеграції. Таким чином, можна стверджувати, що Копенгагенські критерії, з одного боку, виступають в якості дороговказу реформ для країн, які прагнуть приєднатися до ЄС, сприяючи їх демократизації, а з іншого, вони є елементом трансформаційного впливу ЄС на ці країни.

Щодо трансформаційного впливу ЄС на Україну, Молдову та Грузію, то в його основі лежить політичний та економічний ефект від тих змін та реформ, що проводяться державами Асоційованого тріо з метою вступу до ЄС у різних сферах. Трансформаційний вплив ЄС можна розуміти як результат політичних реформ у державі, внаслідок яких в межах політичного порядку денного відбувається формування стійкого демократичного режиму, який підкріплюється такими питаннями, як антикорупційні реформа та забезпечення прав національних меншин [6].

В економічній площині трансформаційний вплив ЄС проявляється у вигляді формування стабільної ринкової економіки з тотальною зміною усіх попередніх обмежень планового радянського господарства та усуненням усіх можливих проявів традиційної для країн Асоційованого тріо економічної моделі, що сформувалась ще у 1990-ті роки, так званої кланово-олігархічної корупційної системи, через яку Україна, Молдова та Грузія мають суттєвий дисбаланс стосовно розвитку власних економічних систем, у порівнянні з зовсім іншим еконо-

мічним результатом, який був отриманий шляхом радикальних ринкових реформ у Східній Європі в межах посткомуністичного транзиту [6].

Але існують випадки, коли попри невідповідність держави вимогам, які висуває ЄС, європейська лідери все одно поводять себе з цією державою м'яко, аби не отримати більші негативні наслідки у разі впровадження жорсткого підходу. Наприклад, такий розвиток подій стався, коли Грузія отримала «авансом» статус кандидата на членство в ЄС наприкінці 2023 року, хоча жодним показником з політичної частини Копенгагенських критеріїв вона не відповідала. Такий крок ЄС був продиктований небажанням більш тісного зближення Грузії та Росії та загрозою повної відмови грузинської влади від євроінтеграційного шляху [10].

Однак, через дії грузинської влади, такі як, фальсифікація результатів парламентських виборів 2024 р., розгін мирних акцій протесту, репресії проти політичних опонентів тощо, процес європейської інтеграції Тбілісі був призупинений. Можливість його відновлення прямо залежить від дій грузинського уряду, оскільки у разі згорання тих кроків, що були направлені на демонтаж демократії в країні та покращення стосунків з Москвою, у Грузії знову з'явиться шанс відновити усе втрачене на їхньому євроінтеграційному шляху, а також досягнути прогресу за прикладом України та Молдови [10].

З точки зору історії, найбільших успіхів на своєму євроінтеграційному поступу Грузія досягла за часів президентства М. Саакашвілі та під час перших років правління партії «Грузинська мрія», коли з їх боку відбувалась політична мімікрія під тих, хто одночасно хоче гарних відносин як з Заходом, так і з РФ, і тих, хто хоче боротися з негативними політичними наслідками правління М. Саакашвілі, провести реформи, які б демократизували Грузію, звільнили багатьох політичних в'язнів та відновили свободу слова [5].

Не дивлячись на наявність суттєвих недоліків у Грузії під час президентства М. Саакашвілі у сфері дотримання стандартів демократичного врядування, прав та свобод людини, свободи слова тощо, у політичній та економічній сферах, відбувався суттєвий прогрес в таких областях, як реформування судової системи та прокуратури, жорстка боротьба з корупцією, а також створення сприятливого інвестиційного клімату та лібералізація торгівлі в Грузії [2].

У 1990-ті роки, крім необхідності перебудови економіки на ринкові рейки та непросто балансування у відносинах з Росією, політичний порядок денний теж не сприяв євроінтеграційному поступу держав «Асоційованого тріо». Європейські лідери, на той час, достатньо стримано реагували на політичну та економічну ситуацію в Україні, Молдові та Грузії через надмірну централізацію влади в державі, відсутність системи стримувань та противаг, суттєву залежність правоохоронної та судової

гілок влади від волі президента та його команди, недостатню свободу ЗМІ, численні фальсифікації виборів та наявність боротьби влади зі своїми критиками та опонентами, наявність масштабної корупції у цих державах та відсутність справжніх економічних реформ [9; 12].

Починаючи з моменту отримання Україною статусу, попри війну, їй вдалося виконати необхідне домашнє завдання від Європейської комісії задля отримання просування шляхом прискореної європейської інтеграції. Зокрема, було прийнято законодавство щодо захисту прав національних меншин, проведено реформу у медіа-середовищі щодо боротьби з дезінформацією тощо. Окрім цього, було ухвалено спеціальний закон про лобізм, який на законодавчому рівні офіційно врегулював всі питання, які вважалися тіньовою частиною української політичної дійсності. В якості впровадження у цьому випадку концепції «м'якої сили» Євросоюз надає Україні фінансову допомогу та сприяє прогресу на її євроінтеграційному шляху. Саме таким чином керівництво ЄС та європейські лідери демонструють нашій державі можливість отримання вагомих переваг у разі виконання усіх необхідних реформ, незважаючи навіть на війну [1; 9; 12].

Але на внутрішньополітичному полі проведення реформ в Україні теж є певні проблеми, пов'язані з відкритим затягуванням впровадження судової реформи та з впровадженням ефективної роботи таких відомств, як Бюро економічної безпеки, діяльність якого направлена на боротьбу з тіньовою економікою в Україні та масштабною корупцією на українській митниці. Ще однією нещодавною проблемою стало бажання української влади демонтувати незалежність антикорупційних органів (НАБУ, САП) та їхнього подальшого підпорядкування центральній владі, але, у тому числі, під впливом ЄС, незалежність цих органів була відновлена.

Зокрема, Євросоюз був змушений відійти від використання традиційної для себе концепції «м'якої сили», перейшовши до більш жорсткого підходу, який полягав у тиску на Україну задля відновлення незалежності НАБУ і САП. В якості інструментів тиску було використано питання надання Україні фінансової допомоги та відсутність подальших зрушень на її євроінтеграційному шляху. У результаті розуміння усіх негативних наслідків такого сценарію, президент України В. Зеленський особисто запропонував Верховній Раді відновити незалежність українських антикорупційних органів, що, у підсумку, і було зроблено.

Формат Асоційованого тріо доволі суттєво допоміг Молдові прискорити свій євроінтеграційний процес разом з Україною, оскільки ці дві країни йшли разом у євроінтеграційному треку в очах Європейської комісії. За останні роки Молдова під керівництвом прозахідної президентки М. Санду досягла суттєвих успіхів у своєму прагненні вступити до ЄС,

отримавши так само, як і Україна, статус кандидата в члени ЄС, і майже відкривши офіційні перемовини про вступ до ЄС [3].

Заради досягнення суттєвих результатів на євроінтеграційному шляху Молдови, президентка Молдови разом зі своєю командою провели широкий спектр політичних реформ, що були спрямовані на боротьбу з корупцією, посиленні антикорупційних відомств Молдови та боротьбою з російською мережею впливу, що займалася дестабілізацією ситуації в країні задля отримання власного підконтрольного Москві уряду [3].

Позитивне ставлення ЄС до реформ М. Санду допомогло Молдові отримати просування на євроінтеграційному шляху, а також європейську фінансову допомогу, яка була необхідна цій країні для подолання економічних наслідків нещодавньої енергетичної кризи. Але, враховуючи той факт, що Молдова за своїм політичним устроєм є парламентською республікою, вирішальними для зовнішньополітичного курсу Молдови будуть парламентські вибори восени 2025 року [13].

На цих виборах партія М. Санду «Дія і солідарність» має шанс на перемогу, але без отримання монобільшості у парламенті, яка у її партії є на даний момент за результатами минулих парламентських виборів 2021 року. Але так само за попередніми результатами соціологічних опитувань монобільшість можуть не отримати і основні суперники М. Санду – проросійський об'єднаний блок на чолі з лідером Партії соціалістів, экс-президентом Молдови І. Додоном. Майбутня конфігурація молдовської влади після виборів 2025 року буде визначатися пріоритетами центристських партій в процесі формування коаліції, від чого буде залежати внутрішньо – та зовнішньополітичний вектор розвитку Молдови [13].

Результати. Трансформаційний вплив ЄС, якого зазнають держави Асоційованого тріо, знаходить своє відображення у проведенні ними політичних та економічних реформ згідно з загальними вимогами вступу до ЄС, вказаним як у Копенгагенських критеріях, так і в межах підписаних цими державами Угод про асоціацію з ЄС. У свою чергу, це на пряму сприяє подальшому укріпленню демократичного режиму та усіх політичних інституцій у цих державах.

Також в якості ще одного позитивного наслідку від проведення євроінтеграційних реформ спостерігається загальне покращення економічної ситуації в країнах Асоційованого тріо, що, наприклад, є особливо актуальним наразі для України через масштабні негативні наслідки повномасштабної війни. Але винятком у цій ситуації може слугувати Грузія, оскільки економічне зростання у цій державі пов'язане не з процесом впровадження євроінтеграційних реформ, а викликано іншими факторами, такими як посилення політичної та економічної співпраці з Росією.

Висновки. Прагнення України, Молдови та Грузії якнайшвидше стати членами ЄС обумовило створення спільного формату координації зусиль щодо європейської інтеграції цих країн під назвою Асоційоване тріо. Особливості трансформаційного впливу ЄС на країни Асоційованого тріо слід розглядати, зокрема, через такі інструменти його «м'якої сили», як Копенгагенські критерії, Європейська політика сусідства, Ініціатива ЄС «Східне партнерство», Угоди про асоціацію, включно із поглибленими та всеохоплюючими зонами вільної торгівлі.

Завдяки наявності в ЄС даного типу інструментів впливу, спостерігається посилене впровадження політичних та економічних реформ в Україні та Молдові, що достатньо позитивно напруму впливає на внутрішньополітичну та внутрішньо-економічну ситуацію в цих державах. Ситуація стосовно Грузії є діаметрально протилежною тому, що відбувається в інших державах Асоційованого тріо, через відкрите небажання грузинської впроваджувати необхідні для європейської інтеграції цієї країни реформи. Навпаки можна спостерігати те, що внутрішньополітичний та зовнішньополітичний курс Грузії, спрямований на демонтаж демократичних стандартів врядування та зближення у своїх відносинах з РФ, прямо протичежить тому курсу, який наразі впроваджується як на офіційному рівні Євросоюзу, так і з боку провідних європейських держав.

Прагнення країн Асоційованого тріо вступити до ЄС до закінчення терміну повноважень нового складу Європейської комісії, який почав працювати після виборів до Європейського парламенту 2024 р., є доволі амбітною, проте цілком реалістичною метою в разі виконання ними усіх блоків вимог згідно з Копенгагенськими критеріями та Угодами про асоціацію з ЄС, що підписали ці країни, а також в разі нормалізації політичної ситуації у Грузії та Молдові і закінчення війни в Україні, що сприятиме пришвидшенню євроінтеграційних процесів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Акуленко Л., Дяченко С. Як Україні швидше вступити до ЄС: кілька речей, про які потрібно знати. *ZN.ua*. 14 лютого 2023. URL: <https://zn.ua/ukr/POLITICS/jak-ukrajini-shvidshe-vstupiti-do-jes-kilka-rechej-pro-jaki-potribno-znati.html>.
2. Берекашвілі Т. Європейська інтеграція Грузії: виклики, досягнення та перспективи. *Вступ України, Республіки Молдова та Грузії до Європейського Союзу: сучасні виклики*: матеріали міжнар. кругл. столу (м. Одеса, 05 берез. 2024 р.) / відп. ред. С. В. Ківалов; НУ «ОЮА». Одеса, 2024. С. 19–22.
3. Довбиш А. Вплив внутрішніх політичних процесів у Молдові на її європейську інтеграцію. *Рада зовнішньої політики «Українська призма»*. 2025. URL: <https://prismua.org/wp-content/uploads/2025/04/Moldova-EU-Paper.pdf>.
4. Журавльова І. О. Україна і Копенгагенські критерії інтеграції до ЄС. *Європейська інтеграція*

в контексті сучасної геополітики : зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 24 трав. 2016 р. Харків, 2016. С. 349–354. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11332/1/Guravlyova_349-354.pdf.

5. Кошкіна С. Грузинські уроки для України. *LB.ua*. 5 жовтня 2012. URL: https://lb.ua/news/2012/10/05/173412_gruzinskie_uroki_ukraini_.html.

6. Могиль В. Європейська інтеграція як перспективний напрям модернізації України. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 3(63), 2023. С. 78–82. DOI: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-3\(63\)-11](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-3(63)-11).

7. Стахова Н., Живко М., Петришин С., Ковбасовська В. Бар'єри та можливості Республіки Молдови як майбутнього члена Європейського Союзу. *Вісник економіки*. 2023. Вип. 4. С. 118–133. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.04.118>.

8. Терещук В. «М'яка сила» Євросоюзу та євроінтеграційні прагнення України. *Європейські студії в університетах України*: Матеріали науково-метод. конф., Київ, 16 квіт. 2016 р. С. 190–192. URL: [https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-03/Proceedings%2022April%20\(1\).pdf#page=190](https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-03/Proceedings%2022April%20(1).pdf#page=190).

9. Українська призма: Зовнішня політика 2024. Аналітичне дослідження. ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2025. 320 с.

10. Jijeishvili K., Khevtsuriani A. Current trends in EU-Georgia relations and the Russian factor. *Political life*. 2023. pp. 69–73. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2023.1.9>.

11. Joseph S. Nye, Jr. Soft Power. *Foreign Policy*, Autumn, 1990, No. 80, Twentieth Anniversary (Autumn, 1990), pp. 153–171.

12. Razumkov Centre, Public Council at the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, Hanns Seidel Stiftung. *Ukraine's European integration: current state, challenges, prospects (Expert opinions and positions)*. *Razumkov Centre*. 2025. 18 p. URL: https://razumkov.org.ua/images/2025/05/2025-European_integration-ENGL.pdf.

13. Sleat D., Menghini L., Reid D. *Moldova's 2025 Election: A Defining Vote in a Fragile Democracy*. *Tony Blair Institute for global change*. 2025. URL: <https://institute.global/insights/geopolitics-and-security/moldovas-2025-election-a-defining-vote-in-a-fragile-democracy>.

REFERENCES:

1. Akulenko, L., Diachenko, S. (2023). Yak Ukraini shvydshe vstupyty do YES: kilka rechei, pro yaki potribno znaty [How to get Ukraine to join the EU faster: a few things you need to know]. *ZN.ua*. Retrieved from: <https://zn.ua/ukr/POLITICS/jak-ukrajini-shvidshe-vstupiti-do-jes-kilka-rechej-pro-jaki-potribno-znati.html> [in Ukrainian].
2. Berekashvili, T. (2024). Yevropeiska intehratsiia Hruzii: vyklyky, dosiahnennia ta perspektyvy [Georgia's European Integration: Challenges, Achievements and Prospects]. *Vstup Ukrainy, Respubliky Moldova ta Hruzii do Yevropeiskoho Soiuzu: suchasni vyklyky: materialy mizhnarodnogo kruglogo stolu* (Odesa, March 05) / resp. edit. S. V. Kivalov; NU «OLA». Odesa, 2024, pp. 19–22 [in Ukrainian].

3. Dovbysh, A. (2025). Vplyv vnutrishnikh politych-nykh protsesiv u Moldovi na yii yevropeisku inte-hratsii [The impact of internal political processes in Moldova on its Euro-pean integration]. Rada zovnishnoi polityky «Ukrainska pryzma». Retrieved from: <https://prismua.org/wp-content/uploads/2025/04/Moldova-EU-Paper.pdf> [in Ukrainian].
4. Zhuravlova, I. O. (2016). Ukraina i Kopenha-henki kryterii inte-hratsii do YeS [Ukraine and Copen-hagen criteria of integration to EU]. Yevropeiska inte-hratsiia v konteksti suchasnoi heopolityky: zbirnyk naukovykh statei za materialamy naukovoi konferentsii. Kharkiv. May 24, pp. 349–354. Retrieved from: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11332/1/Guravlyova__349-354.pdf [in Ukrainian].
5. Koshkina, S. (2012). Hruzynski uroky dla Ukrainy [Georgian lessons for Ukraine]. LB.ua. October 5. Retrieved from: https://lb.ua/news/2012/10/05/173412_gruzinskie_uroki_ukraini_.html [in Ukrainian].
6. Mogyl, V. (2023). Yevropeiska inte-hratsiia yak perspektyvnyi napriam modernizatsii Ukrainy [Euro-pean integration as a prospective direction for the mod-ernization of Ukraine]. Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom. Politychni nauky ta publichne upravlinnia, 3(63), pp. 78–82. DOI: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-3\(63\)-11](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-3(63)-11) [in Ukrainian].
7. Stakhova, N., Jyvko, M., Petryshyn, S., Kovba-sovska, V. (2023). Bar'ieri ta mozhlyvosti Respub-liky Moldovy yak maibutnoho chlena Yevropeiskoho Soiuzu [Barriers and opportunities of the Republic of Moldova as a future member of the European Union]. Visnyk ekonomiky. Issue 4, pp. 118–133. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.04.118> [in Ukrainian].
8. Tereshchuk, V. (2016). «M'iaka syl'a» Yevrosoiuzu ta yevrointe-hratsiini prahnennia Ukrainy [«Soft power» of the European Union and Ukraine's european integration assumptions]. Yevropeiski studii v universytetakh Ukrainy: materialy naukovykh-metodychnoi konferentsii. Kyiv. April 16, pp. 190–192. Retrieved from: [https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-03/Proceedings%2022April%20\(1\).pdf#page=190](https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-03/Proceedings%2022April%20(1).pdf#page=190) [in Ukrainian].
9. Ukrainska pryzma: Zovnishnia polityka 2024. Analit-ychne doslidzhennia [Ukrainian Prism: Foreign Policy 2024. Analytical Study]. GO «Rada zovnishnoi polityky «Ukrainska pryzma», Fond im. F. Eberta. TOV «Vistka». Kyiv, 2025, 320 p. [in Ukrainian].
10. Jijeishvili, K., Khevturiani, A. (2023). Current trends in EU-Georgia relations and the Russian factor. Political life, pp. 69–73. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2023.1.9>.
11. Joseph S. Nye, Jr. (1990). Soft Power. Foreign Policy, Autumn, Issue 80, Twentieth Anniversary, pp. 153–171.
12. Razumkov Centre, Public Council at the Minis-try of Foreign Affairs of Ukraine, Hanns Seidel Stiftung (2025). Ukraine's European integration: current state, challenges, prospects (Expert opinions and positions). Razumkov Centre. 18 p. Retrieved from: https://razumkov.org.ua/images/2025/05/2025-European_integration_ENGL.pdf.
13. Sleat, D., Menghini, L., Reid, D. (2025). Moldova's 2025 Election: A Defining Vote in a Fragile Democracy. Tony Blair Institute for global change. Retrieved from: <https://institute.global/insights/geopolitics-and-security/moldovas-2025-election-a-defining-vote-in-a-fragile-democracy>.

The EU's transformative impact on the Associated Trio countries

Sizokrylov Mykhailo Volodymyrovych

Postgraduate Student at the Department of Political Science
Odesa I. I. Mechnikov National University
Dvoryanska str., 2, Odesa, Ukraine
ORCID: 0009-0008-9135-3800

The article is devoted to the study of the transformational impact of the EU on the Associated Trio countries (Ukraine, Moldova, Georgia) in the context of their achievements on the path to European integration. The term 'transformational influence of the EU' refers to its ability to change the political, economic, legal and social systems of other countries (mainly neighbours or candidate countries) through its 'soft power'. One of the elements of such influence from the European Union is the Copenhagen Criteria, which are mandatory requirements for countries seeking to join the EU. In particular, this refers to the existence of a stable democratic political regime in the country with a clear division of powers between the executive, legislative and judicial branches of government, as well as the existence of a functioning system of checks and balances that prevents the authorisation of power and the dismantling of democracy. Additional conditions in this area are the resolution of general problems in the state related to corruption, as well as ensuring the protection of the rights of national minorities. Also in this context, a necessary condition in the economic sphere is the functioning of a stable market economy and the effective adaptation of national legislation to the common EU acquis. For the countries of the Associated Trio, the Copenhagen criteria, together with the Association Agreements with the EU, have become a roadmap for reforms in the context of European integration processes. In addition, the article contains a retrospective analysis of the paths of European integration of the Associated Trio countries, as well as a comparative analysis of the successes and problems of these states in the context of their prospects for EU membership in the current conditions.
Key words: Associated Trio, Ukraine, Moldova, Georgia, EU, European integration, Copenhagen Criteria, democratic regime.

Дата першого надходження рукопису до видання: 28.08.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 24.09.2025
Дата публікації: 10.10.2025